

**KAAVIN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025**

Tarkastuslautakunta 19.5.2026

Sisällysluettelo

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO	2
2.	VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN KÄSITTELY	6
3.	TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	7
3.1.	Tilinpäätöksen laatiminen.....	7
3.2.	Kunnan strategia	7
3.3.	Yleisiä havaintoja	8
3.4.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen arviointi	10
4.	INVESTOINNIT	14
5.	KUNTAKONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINNAN ARVIOINTI	15
4.1.	Konsernitilinpäätöksen laatiminen.....	15
4.2.	Kaavin Vuokratalot Oy	15
4.3.	Konsernijohto	16
6.	HENKILÖSTÖ.....	17
7.	HYVINVOINTI- JA TERVEYSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	18
8.	LOPUKSI	19
9.	ALLEKIRJOITUKSET	20

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevantaloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Alkuvuoden, 2.6.2025 saakka, on tarkastuslautakuntaan kuuluneet seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Asema	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Tanja Butilkin (24.2.2025 saakka)	Minna Oksman
Puheenjohtaja	Olavi Kainulainen (24.2.2025 alkaen)	
Varapuheenjohtaja	Teijo Hassinen	Unto Kärkkäinen
Jäsen	Einari Mustonen (24.2.2025 saakka)	Reino Koponen (24.2.2025 saakka)
	Antti Miettinen	Yrjö Räsänen
	Kaija Julkunen	Maija-Leena Räsänen
	Taika Taskinen (24.2.2025 alkaen)	Einari Mustonen (24.2.2025 alkaen)

Uudelle valtuustokaudelle kunnanvaltuusto valitsi 2.6.2025 § 36 seuraavat tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Asema	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Jorma Räsänen	Kirsi Kekäläinen
Varapuheenjohtaja	Annika Parviainen	Hannu Musakka
Jäsen	Petri Mononen	Unto Kärkkäinen
	Pirjo Kontio-Rautiainen	Minna Oksman
	Kaija Julkunen	Maija Räsänen

Valtuusto päätti talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2029 yhteydessä, että lautakunnan sihteerinä toimii 1.1.2025 alkaen Kaavin kunnan palvelusihteerinä. Näin ollen 1.1.2025 alkaen sihteerinä on toiminut palvelusihteerinä Eija Tirkkonen. Uusi tarkastuslautakunta päätti 11.9.2025 § 28, että sihteerinä toimii palvelusihteerinä Niina Piiparinen. Sihteerinä ovat toimineet myös palvelusihteerit Maija Sihvonen ja Seija Karhu.

Kunnanvaltuusto valitsi päätöksellään 28.06.2022 § 46 vuosien 2022–2025 tilintarkastajaksi BDO Audiator Oy:n hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Taina Törrönen.

Tarkastuslautakunta on toimikautensa aluksi, 11.9.2025 § 36, hyväksynyt toimintaansa varten arviointisuunnitelman vuosille 2025–2028, jossa on kullekin tarkastusvuodelle määritetty painopistealueet. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain. Lautakunta on 11.9.2025 § 36 laatinut myös erillisen työohjelman vuodelle 2025. Työohjelmassa on täsmennetty aihealueet, joita on arvioitu vuosittain.

Arvioinnin perustana ovat olleet kunnanvaltuuston talousarviossa 2025 ja taloussuunnitelmassa 2025–2029 hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kunnanhallituksen 30.3.2026 § 40 hyväksymä vuoden 2025 tilinpäätös.

Kokouksissa on kuultu kunnanjohtajan ja hallintojohtajan katsauksia kunnan talouden kehityksestä, talousarvion laadinnan vaiheista, sekä toiminnoista vastaavia johtavia viranhaltijoita. Lautakunnan jäsenet ovat tutustuneet hallinnon pöytäkirjoihin, toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä tilinpäätökseen ja kunnan sisäisiin ohjeisiin.

Lautakunta on saanut selonteon vuoden aikana vastuullisen tilintarkastajan ja avustavien tilintarkastajien suorittamasta tarkastuksesta ja käsitellyt tilintarkastuskertomuksen. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä tai varajäsenillä on tilikauden 2025 arviointityöhön liittyen ollut seuraavat esteellisyydet:

Jorma Räsänen	kunnanhallituksen varajäsen 2.6.2025 saakka ja kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsen 2.6.2025 saakka
Annika Parviainen	kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsen
Petri Mononen	kunnanhallituksen varajäsen 2.6.2025 saakka (ei osallistunut kokouksiin), kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsen 2.6.2025 saakka ja keskusvaalilautakunnan varajäsen (ei osallistunut kokouksiin)
Pirjo Kontio-Rautiainen	teknisen ja ympäristölautakunnan jäsen ja keskusvaalilautakunnan varajäsen (ei osallistunut kokouksiin)
Unto Kärkkäinen	keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja

Arviointikertomuksen laadinnassa on esteellisyydet otettu huomioon ja kyseiset henkilöt eivät ole osallistuneet asianomaisten osioiden osalta arviointikertomuksen valmisteluun. Esteellisyyttä ei ole syntynyt, jos henkilö ei ole osallistunut ao. toimielimen yhteenkään kokoukseen.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset (11.9.2025, 30.10.2025 ja 9.12.2025) ja saattanut ne valtuuston tietoon 10.11.2025. Vuoden 2025 arviointia varten tarkastuslautakunta on pitänyt yhteensä seitsemän kokousta; kolme vuoden 2025 aikana ja neljä vuoden 2025 aikana (per 19.5.2026). Työohjelman mukaiset tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet:

Kokouspäivä	Aiheet
11.9.2025	Tarkastuslautakunnan järjestäytymiskokous, tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2025–2028 ja työohjelma 2025, esteellisyydet, tilintarkastajan työohjelma 2025, sidonnaisuusilmoitukset, tarkastuslautakunnan talousarvio 2026
30.10.2025	Kunnan yleishallinto, työllisyyspalvelut, elinvoimapaalvelut, taloustilanne ja talouden tasapainottaminen (kunnanjohtaja Harri Korhonen ja hallintojohtaja Juho Pulkka), sidonnaisuusilmoitukset
9.12.2025	Kunnanvaltuuston ja hallituksen puheenjohtajan kuuleminen (Marko Voutilainen ja Ari Räsänen), talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2029 esittely (hallintojohtaja Juho Pulkka), vuoden 2024 arviointikertomukseen annetut vastineet, sidonnaisuusilmoitukset
20.1.2026 ja 13.2.2026	Teknisen toimen vuoden 2025 tavoitteiden toteutuminen ja tekninen toimiala (tekninen johtaja Markus Hartikainen), tilintarkastajan väliraportti, tarkastuslautakunnan käyttösuunnitelma 2026, päätös arviointikertomuksen laadinnassa avustamisesta, tilintarkastajan valinta vuosille 2026–2029 hallinnon ja talouden tarkastusta varten
30.3.2026	Kaavin Vuokratalot Oy:n ajankohtaiset asiat ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (toimitusjohtaja Arto Vartiainen), tilinpäätöksen 2025 esittely ja hallinnon ja talouden ajankohtaiset asiat (kunnanjohtaja Harri Korhonen ja hallintojohtaja Juho Pulkka), lausunto kunnanhallitukselle hyvän hallintotavan ja johtamisen sekä sisäisen valvonnan ohjeeseen, esitys kunnanvaltuustolle tilintarkastajan valinnasta vuosille 2026–2029 hallinnon ja talouden tarkastusta varten
28.4.2026	Rehtori ja sivistysjohtaja Teemu Laasasen kuuleminen sivistystoimen tavoitteiden toteutumisesta ja ajankohtaisista asioista, arviointikertomuksen valmistelu
11.5.2026	Arviointikertomuksen valmistelu
19.5.2026	Tilintarkastajan loppuraportti, tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen 2025 käsittely, arviointikertomuksen 2025 allekirjoitus

2. VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN KÄSITTELY

Vuoden 2024 arviointikertomus käsiteltiin kunnanvaltuustossa 26.5.2025 § 23. Samalla valtuusto pyysi arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kunnanhallituksen ja muiden toimielinten selvitykset lokakuun 2025 loppuun mennessä.

Kasvun ja oppimisen lautakunta käsitteli asian kokouksessaan 26.8.2025 § 35. Kunnanhallitus piti riittävinä saatuja vastineita 8.9.2025 § 129 ja valtuusto hyväksyi vastineet 15.9.2025 § 51.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asian kokouksessaan 27.8.2025 § 33. Kunnanhallitus piti riittävinä saatuja vastineita 8.9.2025 § 130 ja valtuusto hyväksyi vastineet 15.9.2025 § 52.

Kunnanhallitus käsitteli omalta osaltaan asian kokouksessaan 18.8.2025 § 108 ja valtuusto hyväksyi vastineet 15.9.2025 § 53.

Tarkastuslautakunta käsitteli saadut vastineet kokouksessaan 9.12.2025 § 51. *Tarkastuslautakunta toteaa saadut vastineet arviointikertomukseen 2024 riittäviksi.*

3. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. Tilinpäätöksen laatiminen

Kuntalain 113 §: n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

3.2. Kunnan strategia

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 26.4.2022 vuosille 2021–2025. Strategia tähtää mm. vuonna 2023 käynnistyneen uuden kunnan toimintaan. Strategiassa valtuustokauden päätavoitteet on määritelty seuraavasti:

1. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvointi paranee
2. Kunnassa on puitteet kaikenikäisille kuntalaisille hyvinvointia tuottavalle yhdistystoiminnalle ja sen yhteistyölle
3. Kaavista Pohjois-Savon yrittäjäystävällisin kunta 2024
4. Kauppakylä Kaavin palvelut säilyvät monipuolisina
5. Kunnan työntekijät kokevat tulevansa kuulluksi heidän työtänsä ja työhyvinvointia koskevissa asioissa
6. Kaavilla on puoleensavetävä brändi
7. Kuntatalous on tasapainossa

3.3. Yleisiä havaintoja

Talousarvio 2025 oli laadittu alijäämäiseksi noin 0,4 milj. €. Tilikauden aikana tehtiin talousarviomuutoksia siten, että tilikauden tulos heikkeni 0,4 milj. €. Muutosten jälkeen talousarvion arvioitiin olevan siis noin 0,8 milj. € alijäämäinen. Tilinpäätöksessä 2025 alijäämäksi muodostui ennustettu noin 0,8 milj. €.

Toimintatuotot toteutuivat noin 99-prosenttisesti ollen noin 3,5 milj. €. Toimintatuotot toteutuivat noin 19 tuhatta euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa arvioitiin.

Toimintakulut toteutuivat myös 99-prosenttisesti ollen yhteensä 9,3 milj. €. Toimintakulut toteutuivat noin 91 tuhatta euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa arvioitiin.

Valtionosuudet olivat 0,5 milj. € negatiiviset ja toteutuivat 12 tuhatta euroa talousarviota pienempinä. Verotulokertymä oli 40 tuhatta euroa arvioitua suurempi ollen talousarviovuonna yhteensä noin 6,3 milj. €.

Muut rahoitustuotot olivat 0,24 milj. € ja toteutuivat noin 36 tuhatta euroa arvioitua suurempina. Korkokulut olivat 0,25 milj. € ja toteutuivat noin 98 tuhatta euroa arvioitua suurempina. Muut rahoituskulut olivat 64 tuhatta euroa ja toteutuivat 62 tuhatta euroa arvioitua suurempina.

Poistot toteutuivat lähes arvioitujen suuruksina ja olivat 0,8 milj. €.

Kaavin kunnan taseen kertynyt alijäämä oli vuoden 2025 lopussa 1,1 milj. €. Kaavin kunnan tilinpäätöksessä 2025 muodostui alijäämää n. 0,8 milj. €. Tilivuonna 2024 Kaavin kunnan taseen kertynyt yli-/alijäämä kääntyi alijäämäiseksi. Katettavaa alijäämää laskettaessa huomioon voidaan ottaa myös poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. *Poistoero huomioon katettavaa alijäämää kertyi lisää ja se on vuoden 2025 lopussa noin 1,0 milj. euroa.*

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Näin ollen alijäämä tulee olla katettuna viimeistään 31.12.2029.

Tarkastuslautakunta huomioi myös, ettei talousarvio 2025 – 2029 ollut kuntalain mukaisesti tasapainossa, vaikka taloussuunnitelmavuosille 2026–2029 tehtiin muutoksia vielä valtuustossa 8.12.2025. Heikennyksiä talousarvioon 2025 tehtiin tilikauden aikana 0,4 milj. €, jotka olisi tullut ottaa huomioon myös. Suunnitelmavuosissa oli ennakoitu myös tulevaksi valtionosuusuudistus, joka kariutui marraskuussa 2025.

Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 24 prosenttia. Vuosikate kattoi poistot ainoastaan noin 1,2-prosenttisesti (34,9 % v. 2024). Vuosikate oli ainoastaan 4 (123) euroa/asukas. Vuosikate heikkeni merkittävästi edellisvuoteen nähden. Tämä johtui verotulojen ja valtionosuuksien heikentymisestä edellisvuoteen nähden.

Kunnan maksuvalmius hieman heikkeni ja kassan riittävyys oli vuoden 2025 lopussa 31 päivää (48).

Kaavin kertynyt alijäämä on -446 € / asukas (alijäämä 121 €/asukas v. 2024).

Kaavin kunnan omavaraisuusaste on heikentynyt 33,1 prosenttiin. Verrattuna sekä samankokoisiin kuntiin (60 % v. 2024) että koko maahan (62 % v. 2024), se on selkeästi heikompi. Alle 50 %:n omavaraisuusaste tarkoittaa kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta.

Kaavin kuntakonsernin lainakanta on 12 187 (11 721) tuhatta euroa, joka on 4 775 euroa / asukas. Viime vuonna vastaava luku oli 4 525 euroa / asukas. Verrattuna samankokoisiin kuntiin (3 916 v. 2024) on Kaavi selkeästi yli keskiarvon. Koko maahan (7 263 v. 2024) verrattuna Kaavi on kuitenkin vielä selkeästi alle keskitason.

Kuntalain 121 §:n tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan ta- seessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Kuntastrategiassa pyritään kunnan talouden tasapainoon. Tarkastuslautakunta korostaa, että päätöksenteossa tulee ottaa jatkossa erityisesti huomioon kunnan talouden tasapainottamiseen liittyvät vaatimukset. Kunnan talous on muuttunut alijäämäiseksi vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Alijäämän kattamisvelvollisuus siten alkoi tilinpäätöksestä 2024 alkaen. Kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteet tulee olla riittäviä ja riittävän vaikuttavia, jotta talous saadaan kestäväälle pohjalle ja alijäämät saadaan katettua neljän vuoden kuluessa. Talousarvion tekstiosioissa tulee avata asiat riittävällä tavalla. Tarkastuslautakunta huomioi, että kunnanvaltuusto päätti 16.2.2026 § 7 Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n osakkeiden myynnistä noin 4,1 milj. €:n kauppahintaan. Saatavalla myyntivoitolla alijäämä saadaan katetuksi vuoden 2026 tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että HYTE-kertoimen indikaattorit huomioidaan kunnan toiminnassa, jotta valtionosuudet saadaan täysimääräisinä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sähköisen arkistoinnin käyttöönottoon. Sähköiseen arkistointiin siirrytään asteittain. Selvityksiä on kunnassa tehty.

Korkokulujen ylitys oli talousarvioon nähden olennaisen suuri. Tämä oli asetettu talousarviossa sitovaksi eräksi. Tarkastuslautakunta huomioi, että talousarviomuutokset on tuotava kunnanvaltuuston päätettäväksi talousarviovuoden aikana. Tilinpäätöksessä on tuotava esille syyt merkittäviin talousarvion tuloarvioiden alituksiin ja määrärahojen ylityksiin. Tilintarkastaja on myös nostanut tilintarkastuskertomukselle tämän olennaisen ylityksen.

3.4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen arviointi

3.4.1. Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toimintatuotot olivat 3 150 euroa, kun talousarviossa toimintatuotot olivat 6 000 euroa. Toimintakulut olivat 9 356 euroa ja talousarviossa 11 432 euroa. *Talousarviosta jäätii toimintatuotoissa 2 850 euroa.* Toimintakulujen osalta talousarviossa pysyttiin.

3.4.2. Kunnanhallitus

Keskushallinnon toiminnallisista tavoitteista osittain toteutui kuntastrategian laatiminen vuoden 2025 loppuun mennessä. Valmistelua tehtiin jo vuoden 2025 puolella, mutta kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntastrategian 13.4.2026. 2/3 tavoitteesta toteutui.

Keskushallinnon toimintatuotot alittuivat 100 334 euroa ja toimintakulut alittuivat 5 436 euroa. *Toimintatuottojen alitus on olennainen, sillä tavoitteesta jäätii 61,4 %.*

Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet toteutuivat (3/3). *Huomioitavaa on, että talousarviossa 2025 oli lisäksi tavoite: Kunnanvaltuuston hyväksymän laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman jalkauttaminen ja indikaattorien tulosten nostaminen edelliseen vuoteen verrattuna. Sen toteutumista ei ollut esitetty tilinpäätöksessä 2025.*

Ateria- ja puhdistuspalvelujen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat (3/3).

Hallinto- ja tukipalvelujen toimintatuotot alittuivat 9 362 eurolla ja toimintakulut ylittivät 2 785 eurolla.

Elinkeino- ja kehityspalveluiden toiminnallisista tavoitteista jäi toteutumatta yksi, Uusia yrityksiä aloittaa enemmän kuin vanhoja lopettaa. Tilinpäätöksessä on kerrottu, että tältä osin vuoden 2025 tiedot Tilastokeskus julkaisee poikkeuksellisesti helmikuussa 2027, joten ei pystytä arvioimaan, toteutuiko tavoite. 2/3 tavoitteesta toteutui.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että tavoitteet tulee olla selkeästi johdettavissa kuntastrategiaan ja tavoitteiden arvioimiseksi tulee asettaa selkeät mittarit.

Elinkeino- ja kehityspalvelujen toimintatuotot ylittivät 2 844 euroa ja toimintakulut alittuivat 1 104 euroa talousarvioon nähden.

Maaseututoimen osalta ei ollut asetettu toiminnallisia tavoitteita. Toimintakulut alittuivat 3 458 euroa.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että maaseututoimelle tulee asettaa kuntastrategiaa palvelevat tavoitteet.

Työllisyyden hoidon toiminnallisista tavoitteista toteutui yksi kolmesta. Toteutumatta jäi avoimien työpaikkojen määrän kasvu. Osittain toteutui ViaDia ry:n toiminnan

vaikuttavuudesta sopimusten mukaisten tavoitteiden toteutuminen. *Toimintatuotot alittuivat 15 000 euroa ja toimintakulut alittuivat 43 349 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen ja Kaavi kuuluu Kuopion seudun työllisyysalueeseen.*

Ympäristöterveydenhuollolle ei ollut asetettu toiminnallisia tavoitteita. Toimintakulut alittuivat 5 064 euroa talousarvioon nähden.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että ympäristöterveydenhuollolle tulee asettaa kuntastrategiaa palvelevat tavoitteet.

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Kaavin kunnan työttömyysaste on korkea, 16,5 % (16,9 % v. 2024). Työmarkkinatuen kantaosuus pysyi edellisvuoden tasolla. Sen määrä oli vuonna 2025 0,34 milj. € (0,32 milj. €).

Työttömiä oli yhteensä 167 ja kunnan työttömyysprosentti on Pohjois-Savon kärkipäässä. Edellisvuonna joulukuussa Kaavilla oli toiseksi korkein työttömyysprosentti maakunnasta, mutta nyt vasta neljänneksi korkein. Kaavilla työttömien määrä vuoden lopussa oli kuitenkin 16 enemmän kuin edellisvuonna. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan korkea työttömyys on edelleen huolestuttavaa ja kunnan tulee määrätietoisesti jatkossakin edistää työllisyyden edistämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että keskushallinnon toimintatuotot jäivät tavoitteesta olennaisesti, noin 100.000 euroa. Tarkastuslautakunta huomioi, että talousarviomuutokset on tuotava kunnanvaltuuston päätettäväksi talousarviovuoden aikana. Tilinpäätöksessä on tuotava esille syyt merkittäviin talousarvion tuloarvioiden alituksiin ja määrärahojen ylityksiin. Tilintarkastaja on myös nostanut tilintarkastuskertomukselle tämän olennaisen alituksen.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että tavoitteet tulee olla selkeästi johdettavissa kuntastrategiaan ja tavoitteiden arvioimiseksi tulee asettaa selkeät mittarit.

3.4.3. Kasvun ja oppimisen lautakunta

Sivistystoimen hallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat (2/2). Rehtori-sivistysjohtaja on toiminut hallintosäännön mukaisesti kasvun ja oppimisen toimialajohtajana ja lautakunnan esittelijänä. Kansalaisopisto ja kirjasto ovat toimineet Kuopion kaupungin hallinnoimina. Toimintatuotot ylittyivät 80 euroa ja toimintakulut alittuivat 12 500 euroa talousarvioon nähden.

Lasten varhaiskasvatuksen kaikki toiminnalliset tavoitteet toteutuivat (2/2). *Tarkastuslautakunta huomauttaa, että talousarviossa tulisi tavoitteiden mittareille asettaa tavoite-
tasot, jotta tavoitteen toteutumista pystyisi selkeästi arvioimaan.*

Lasten varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittyivät 26 565 euroa ja *toimintakulut ylittyivät 46 739 euroa* muutettuun talousarvioon nähden.

Perusopetuksen toiminnallisista toteutui ainoastaan toinen (1/2). Toteutumatta täysimääräisesti jäi talouden tasapainotus ohjelman mukaisesti. Tilinpäätöksessä on raportoitu, että talouden tasapainotusta vaikeuttivat kasvaneet henkilöstö- ja kuljetuskustannukset.

Perusopetuksen *toimintatuotot alittuivat 27 797 euroa ja toimintakulut ylittyivät 126 505 euroa* talousarvioon nähden. Prosentuaalinen ylitys kuluissa oli 4,2 %. Toimintakate oli -3 015 273 euroa.

Aikuiskoulutuksessa toiminnallisista tavoitteista toteutui toinen (1/2). Tavoitteena oli 1 300 h toteutunutta opetusta. Tarkkaa määrää tunneista ei tilinpäätöksessä kerrottu, mutta kerrottiin, että pieni nouseva suuntaus on jatkunut edelleen. Saadun tiedon mukaan toteuma oli 940 h. Jatkossa tavoitellaan 1 000 h opetusta. Kansalaisopiston ryhmäkäyttöön soveltuvat tilat ovat olleet kovassa käytössä, eikä aikatauluissa ole tämän vuoksi ollut paljoakaan joustavuutta. Kurssilaisten määrästä ei ole tilinpäätöksessä raportoitu. Saadun tiedon mukaan kurssilaisia oli yhteensä 427. Toimintatuotot alittuivat 10 585 euroa ja toimintakulut alittuivat 13 126 euroa talousarvioon nähden.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kurssilaisten määrälle tulee asettaa määrälliset tavoitteet talousarvioon.

Kirjastotoimesta on vastannut Kuopion kaupunginkirjasto. Kaavilaisille kirjaston käyttäjille on tarjottu palveluja, jotka täyttävät vähintään valtakunnalliset perustaso-vaatimukset. Kaikki kolme toiminnallista tavoitetta raportoitiin toteutuneeksi (3/3). Lainauksia oli yhteensä 31 396 (TA 40 000) ja kirjastokäyntejä 22 317 (TA 22 000). Lainauksia/asukas oli 12,3 tavoitteen ollessa 15 (14,48 v. 2024). Toimintakulut alittivat talousarvion 5 232 euroa.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kirjaston osalta tulee olla kuntastrategiaa palvelevat toiminnalliset tavoitteet ja selkeät ja mitattavat mittarit ja niiden tavoitetasot tavoitteiden arvioimiseksi. Lainamäärä/asukas ei toteutunut, vaikka tavoite oli merkitty toteutuneeksi.

Vapaa-aikatoimen alaisen kulttuuritoimen molemmat toiminnalliset tavoitteet toteutuvat (2/2).

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnallisille tavoitteille tulisi asettaa mittareille tavoitetasot, jotta tavoitteiden toteutumista voisi arvioida selkeämmin.

Vapaa-aikatoimen alaisen liikunta-, nuoriso- ja raittiustoimen toiminnallisista tavoitteista toteutuvat kaikki (3/3).

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnallisille tavoitteille tulisi asettaa mittareille tavoitetasot, jotta tavoitteiden toteutumista voisi arvioida selkeämmin.

Vapaa-aikatoimen *toimintatuotot alittuivat 9 373 euroa ja toimintakulut ylittyivät 69 110 euroa* talousarvioon nähden. Toimintakulujen ylitys oli prosenteissa 19,2. *Talousarvion ylitys johtuu budjetoimattomista kunnan sisäisistä eristä (Muut palvelut).*

Joukkoliikenteessä toiminnallinen tavoite toteutui. *Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnallisia tavoitteita on vain yksi. Tavoitteille tulisi asettaa mittareille tavoitetasot, jotta tavoitteiden toteutumista voisi arvioida selkeämmin.*

Joukkoliikenteen toimintakulut ylittyivät 1 822 euroa talousarvioon nähden.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että talousarviossa tulisi tavoitteiden mittareille asettaa tavoitetasot, jotta tavoitteen toteutumista pystyisi selkeästi arvioimaan.

3.4.4. Tekninen ja ympäristölautakunta

Teknisen hallinnolle ei ollut asetettu toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2025. Toimintakulut alittuivat 9 801 euroa talousarvioon nähden.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että teknisen hallinnolle tulee asettaa kuntastrategiaa palvelevat tavoitteet. Vuoden 2026 talousarviossa tämä onkin huomioitu asianmukaisesti.

Kiinteistötoimen toiminnallisista tavoitteista toteutuivat molemmat (2/2). Toimintatuotot ylittyivät 100 074 euroa ja toimintakulut alittuivat 188 305 euroa talousarvioon nähden.

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminnallisista tavoitteista toteutui viisi kuudesta (5/6). Ulkopuolisen asiantuntijan tehtävä selvitys yhtiöittämisestä ei valmistunut vuoden 2025 aikana kokonaisuudessaan. Ensimmäinen vaihe selvityksestä valmistui vuoden 2025 aikana. *Toimintatuotot alittuivat 27 731 euroa ja toimintakulut alittuivat 45 611 euroa talousarvioon nähden.*

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnallisille tavoitteille tulisi asettaa mittareille tavoitetasot, jotta tavoitteiden toteutumista voisi arvioida selkeämmin.

Tiehoitokunnan toiminnallinen tavoite toteutui (1/1). Toimintakulut alittuivat 1 160 euroa.

Muussa teknisessä toimessa toiminnallisista tavoitteista toteutui kaksi kolmesta (2/3). Osittain toteutui Kirjekuorentien peruskorjaus. Se valmistuu vuoden 2026 puolella, kun asfaltointi ja kadun viimeistelytyöt saadaan päätökseen. Toimintatuotot ylittyivät 47 850 euroa ja toimintakulut alittuivat 159 euroa talousarvioon nähden.

Rakennusvalvonnassa toiminnallisista tavoitteista on osittain jääty kaikissa kolmessa tavoitteessa (0/3). Uuden rakennusjärjestyksen valmistelu uuden rakentamislain mukaiseksi on edelleen kesken. Siirtymäaika päivitystyölle on 31.12.2026 saakka. Samalla uudistetaan taksataulukko. Vanhojen rakennuslupahakemusten ja -päätösten digitointi jatkuu edelleen, eikä se valmistunut vuoden 2025 aikana.

Rakennusvalvonnan toimintatuotot ylittyivät 2 450 euroa ja *toimintakulut ylittyivät 1 077 euroa* talousarvioon nähden.

Ympäristönsuojelu on hoitanut ympäristölupia ja -ilmoituksia sekä neuvontaa, ohjausta ja valvontaa. Ympäristönsuojeluun liittyvä valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman

tekemiseen liittyvä toiminnallinen tavoite edelleen kesken (0/1). Luonnos ei valmistunut vuoden 2025 aikana. Tämä oli tavoitteena myös edellisvuonna.

Ympäristönsuojelun toimintatuotot ylittyivät 4 239 euroa ja toimintakulut alittuivat 769 euroa talousarvioon nähden.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toiminnallisille tavoitteille tulisi asettaa mittareille tavoitetasot, jotta tavoitteiden toteutumista voisi arvioida selkeämmin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota teknisen toimen henkilöstöresursseihin. Ydintehtävät on pystytty hoitamaan pienemmillä henkilöstöresursseilla. Henkilöstön poissaolot ovat lisääntyneet, mutta työhyvinvointikyselyn tulokset ovat kuitenkin olleet hyvät.

4. INVESTOINNIT

Investoinnit olivat yhteensä nettona 295 065 € ja niihin käytettiin 86,8 prosenttia muutetussa talousarviossa kaavaillusta määrästä. Investointimenot olivat 221 389 € ja käyttöprosentti oli 73,5 prosenttia. Investointituloja saatiin omaisuuden myynnistä 16 923 €, eli käyttöprosentti oli ainoastaan 16,9 prosenttia. Rahoitusosuudet toteutuivat 59,6-prosenttisesti ollen 193 533 €. Tavoitteesta jäätiin 131 467 €.

	TA25	M25	TA+M25	TP25	Poik.	Tot-%
Nettoinvestoinnit	-500 000	160 000	-340 000	-295 065	-44 935	86,8
Menot	-600 000	-65 000	-665 000	-448 598	-176 402	73,5
Tulot	100 000	225 000	325 000	210 456	114 544	64,8
Rahoitusosuudet	0	225 000	225 000	193 533	131 467	59,6
Pysyvien vastavien myynnit	100 000	0	100 000	16 923	83 077	16,9

Suurin toteutunut investointi oli Kirjekuorentien peruskorjausinvestointi. Toteuma oli 150 370 € nettona. Siinä nettokulut toteutuivat 24 630 € talousarvioon nähden pienempänä. *Ainoa talousarvion ylitys oli latukoneen hankinnan investoinnissa. Muutettu talousarvio oli 65 000 € ja toteuma oli 75 000 €. Ylitys oli 10 000 € ja 15,4 %.*

Maan ja osakkeiden myynneissä toteuma oli 16 923 €. Myyntivoittoja käyttöomaisuudesta kirjattiin käyttötalouteen yhteensä 62 366 €.

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että korjausinvestointien siirtäminen voi kasvattaa korjausvelkaa.

5. KUNTAKONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINNAN ARVIOINTI

4.1. Konsernitilinpäätöksen laatiminen

Kuntalain 114 §: n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Kaavin kuntakonserni muodostuu emo- ja tytäryhtiöiden osalta Kaavin kunnasta ja Kaavin Vuokratalot Oy:stä.

4.2. Kaavin Vuokratalot Oy

Kaavin Vuokratalot Oy liikevaihto oli talousarviovuonna 517 063,05 €. Vuokratuloja kertyi 476 961,72 € ja käyttökorvauksia 40 101,33 €. Suurimmat menot koostuivat kiinteistöjen ylläpitoon ja hoitoon liittyvistä kuluista ollen 353 296,51 €.

Kaavin Vuokratalot Oy omistaa 87 asuntoa. Käyttöaste vuonna 2025 on ollut noin 81,0 % verrattuna sadan prosentin käyttöasteen tuloihin. Budjetoituihin tuloihin verrattuna käyttöasteeksi tulee noin 88,3 %. Vuoden 2024 käyttöaste oli noin 83,6 %. Vuokria ei korotettu vuodelle 2025. Kunta ei ole perinyt hallintopalvelukorvausta yhtiöltä. Lainapääoma on noin 2,3 milj. €, josta kunnan lainoja on yhteensä noin 0,7 milj. €.

Kaavin Vuokratalot Oy:lle asetetuista toiminnallisista tavoitteista ei toteutunut kumpikaan (0/2). Vuokrausaste ei noussut 90 prosenttiin ja osittain toteutui, että puolet vuokra-asunnoista on liitetty valokuituverkkoon. Tilinpäätöksessä ei tarkemmin raportoitu, miten suuri osa vuokra-asunnoista on liitetty valokuituverkkoon.

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan Kaavin Vuokratalojen taloudellisesta tilanteesta. Talouden tervehdyttämiseen liittyviä toimenpiteitä on jatkettava määrätietoisesti ja yhtiön maksuvalmius tulee pitää riittävällä tasolla.

4.3. Konsernijohto

Konsernijohdolle asetetuista kuudesta tavoitteesta neljä jäi toteutumatta (2/6): konsernin toimintatuotot/toimintamenot, konserni vuosikate/poistot, konsernin omavaraisuusaste, konsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Konsernijohdolle asetetut tavoitteet:

	TA 2025	TP 2025
Konsernin toimintatuotot / toimintamenot, %	> 38,0	29 %
Konsernin vuosikate / poistot, %	> 80 ,0	23 %
Konsernin omavaraisuusaste, %	> 50,0	33 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	< 50,0	150 %
Konsernin lainamäärä / asukas, €	< 6 000	4 775
Raportointi kunnanhallitukselle	2 krt/ vuosi	2 krt/ vuosi

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Tarkastuslautakunta korostaa konsernin taloudellista suoriutumista, koska uudet kriisikuntakriteerit painottavat konsernista laskettuja tunnuslukuja. Konsernin taloudellinen kehitys on ollut huonoa ja omavaraisuusaste on hälyttävän alhainen. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kunnan tulee ottaa päätöksenteossa huomioon myös konsernin taloudellinen tilanne. Pohjois-Karjalan Sähkön osakkeiden myynti vuonna 2026 parantaa myös useampaa konsernin tunnusluvun arvoa.

6. HENKILÖSTÖ

Tilinpäätöksessä on mainittu, että kunnassa laaditaan henkilöstökertomus vuosittain.

Kaavin kunnan henkilöstömäärässä ei talousarviovuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakinaisen henkilöstön määrä oli 47 (v. 2024 46), joista osa-aikaisia oli 4 (4). Koko henkilöstön määrä oli 60 (64). Kaavin kunnan henkilöstön keski-ikä oli 48,7 vuotta (47,4). Kaavin kunnassa eläköityminen on suurta lähivuosina. Lähtövaihtuvuusprosentti oli koko kunnan tasolla 5,0 % ja tulovaihtuvuus 5,8 %. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuoteen nähden. Vaihtelua edellisvuoteen on kuitenkin eri yksiköissä. Muissa yksiköissä sairauspoissaolot ovat vähentyneet, mutta opetus- ja vapaa-aikatoimessa ne lisääntyivät. Palkalliset sairauspoissaolot keskimäärin henkilöstötyövuotta kohden olivat 16,5, kun edellisvuonna ne olivat 17,5.

Tarkastuslautakunnan havainnot:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön osaamisen kehittämiseen varataan riittävät resurssit. Henkilöstöä on koulutettu tietosuoja- ja tietoturva-asioissa. Tätä koulutusta tulisi jatkossakin ylläpitää. Myös luottamushenkilöiden tietoisuutta on lisättävä etenkin kyberturvallisuusasioissa.

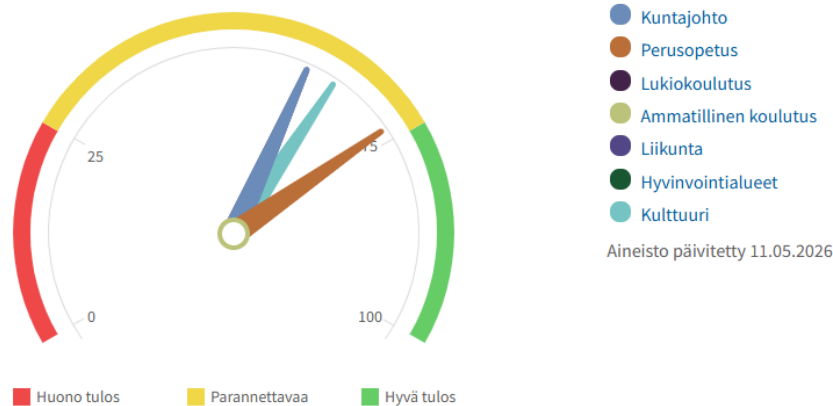
Vuoden 2025 aikana toteutettiin kunnassa Pulssi-henkilöstökysely huhti- ja joulukuussa. Tarkastuslautakunta huomioi, että henkilöstökertomuksessa tai tilinpäätöksessä olisi hyvä raportoida kyselyjen tuloksista.

7. HYVINVOINTI- JA TERVEYSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Laaja hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2022-2025. Hyvinvointikertomusta vuoden 2025 osalta ei ole vielä hyväksytty valtuustossa, sillä se on osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa 2025-2029, joka on tulossa kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi vuonna 2026. Laaja hyvinvointisuunnitelma 2025-2029 on käsitelty kunnanhallituksessa 20.4.2026. Koillis-Savossa mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat merkittäviä ja hyvinvointisuunnitelman mukaan Kaavi sijoittuukin näiden ilmiöiden osalta valtakunnallisesti heikoimpaan päähän. Hyvinvointisuunnitelma keskittyykin tavoitteissaan etenkin ehkäisevän päihdetyön strategiaan ja mielenhyvinvoinnin edistämiseen. HYTE-kertoimen osalta on todettava, että vuodesta 2022 vuoteen 2024 kerroin kasvoi merkittävästi, mutta vuonna 2025 se kääntyi lievään laskuun. **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että HYTE-kertoimet tulee ottaa paremmin huomioon kunnan toiminnassa ja asettaa talousarvioon selkeitä hyvinvointi- ja terveystavoitteita, jotka jalkautetaan käytännön toimintaan kunta-laisten hyvinvoinnin turvaamiseksi.**

Alla on esitetty THL:n verkkosivuilta saatava Kaavin kunnan TEAvisari, jossa on hyvinvointi-indikaattoreita verrattu myös muihin kuntiin ja koko maahan. Koko maahan ja verrokikuntiin nähden kokonaispistemäärä Kaavilla on toiseksi huonoin. Parannettavaa on joka sektorilla. Liikunta- ja kuntajohto-indikaattoreissa olisi eniten parannettavaa. Perusopetus-indikaattorit ovat koko maata ja Tuusniemeä paremmalla tasolla.

Kaikki sektorit : Kaavi 2025

Pisteet	Kaavi	Tuusniemi	Puumala	Sonkajärvi	Koko maa
Kaikki sektorit	64	56	80	66	72
Kuntajohto	60	54	87	75	87
Perusopetus	73	65	91	..	66
Lukiokoulutus	..	45	69
Ammatillinen koulutus	66
Liikunta	60	67	61	47	69
Hyvinvointialueet	59
Kulttuuri	64	49	82	75	77

8. LOPUKSI

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia luottamushenkilöitä sekä kunnan henkilökuntaa vuodesta 2025.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kunnanhallituksen ja muiden toimielinten selvitykset lokakuun 2026 loppuun mennessä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä arviointikertomuksen erillisissä laatikoissa esitettyihin kohtiin.

9. ALLEKIRJOITUKSET

Kaavilla 19.5.2026

Jorma Räsänen, puheenjohtaja

Annika Parviainen, varapuheenjohtaja

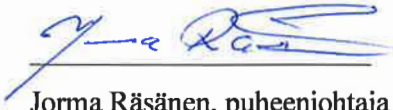
Kaija Julkunen, jäsen

Pirjo Kontio-Rautiainen, jäsen

Unto Kärkkäinen, varajäsen

9. ALLEKIRJOITUKSET

Kaavilla 19.5.2026

Jorma Räsänen, puheenjohtaja

Annika Parviainen, varapuheenjohtaja

Kaija Julkunen, jäsen

Pirjo Kontio-Rautiainen, jäsen

Unto Kärkkäinen, varajäsen